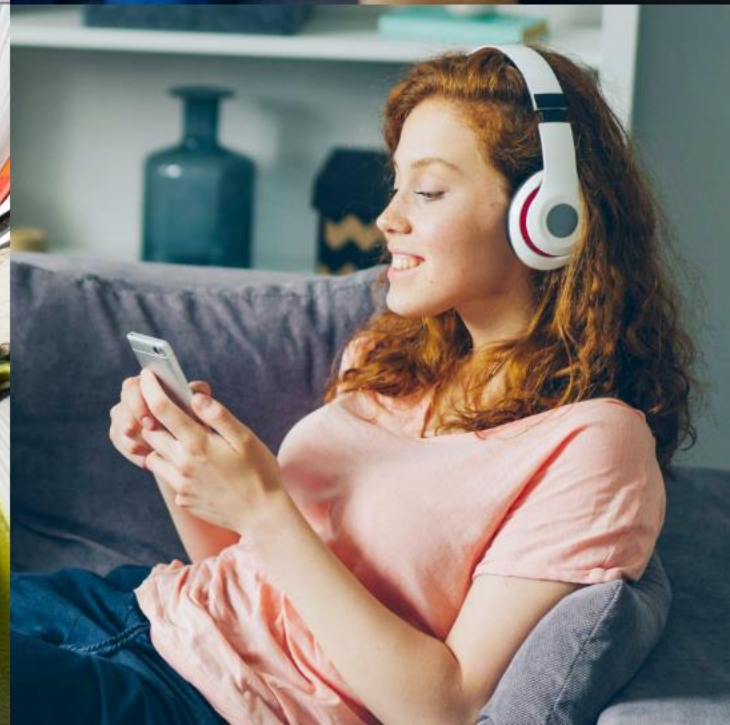
KAA 7/2024 vp: Yle kuriin nyt!

Liikenne- ja viestintävaliokunta
20.3.2025
Ismo Huhtanen

medialiitto

Tarvitsemme luotettavaa mediaa enemmän kuin koskaan

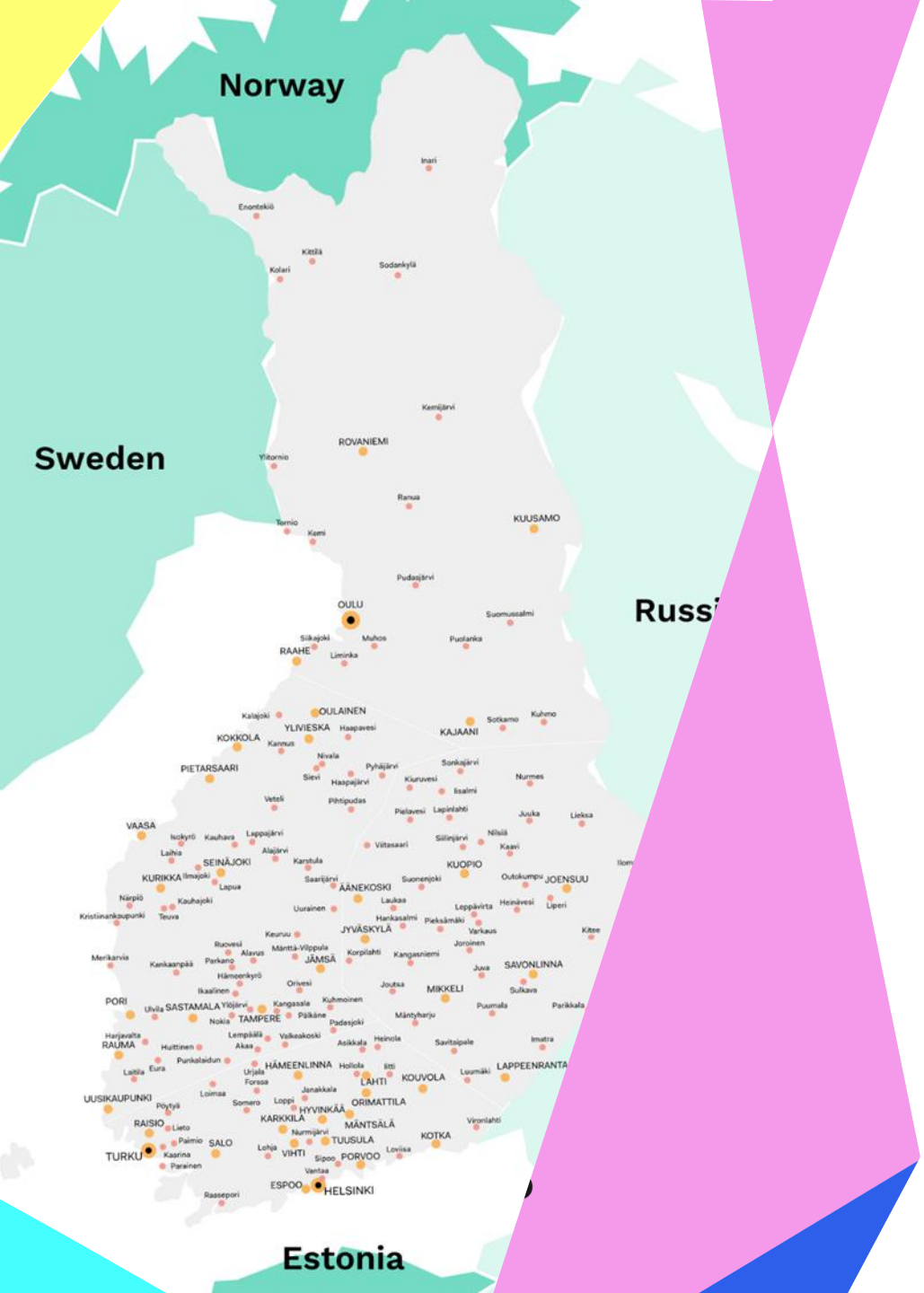
Kotimaisen vapaan median puolustaminen ja tiedotusvälineiden toimintaedellytysten varmistaminen on entistäkin tärkeämpää.

Elinvoimainen media turvaa ja edistää

- demokratiaa
- sananvapautta
- sivistystä, kulttuuria ja osaamista
- tiedon huoltovarmuutta

medialiitto

Koko maan kattava lehdistö tukee tiedon huoltovarmuutta

- Uutismedian liiton jäsenyritysten määrä on 87, joista 75 yritystä on kustantajayhtiöitä.
- Uutismedian liiton jäsenyritykset julkaisevat **223 uutismediaa**.
  - **29** päivälehteä
  - **136** paikallislehteä
  - **43** kaupunkilehteä
  - **9** muuta tilattavaa lehteä (mm. 2 iltapäivälehteä)
  - **6** muuta maksutonta lehteä
- Kaikki uutismedian lehdet ovat saatavilla **verkossa ja** usein myös **mobiili-sovelluksena.**
- Suomen itäraja on noin **1340 km**

Kansalaisaloite kiinnittää eduskunnan huomiota oikeisiin asioihin.

20.3.2025

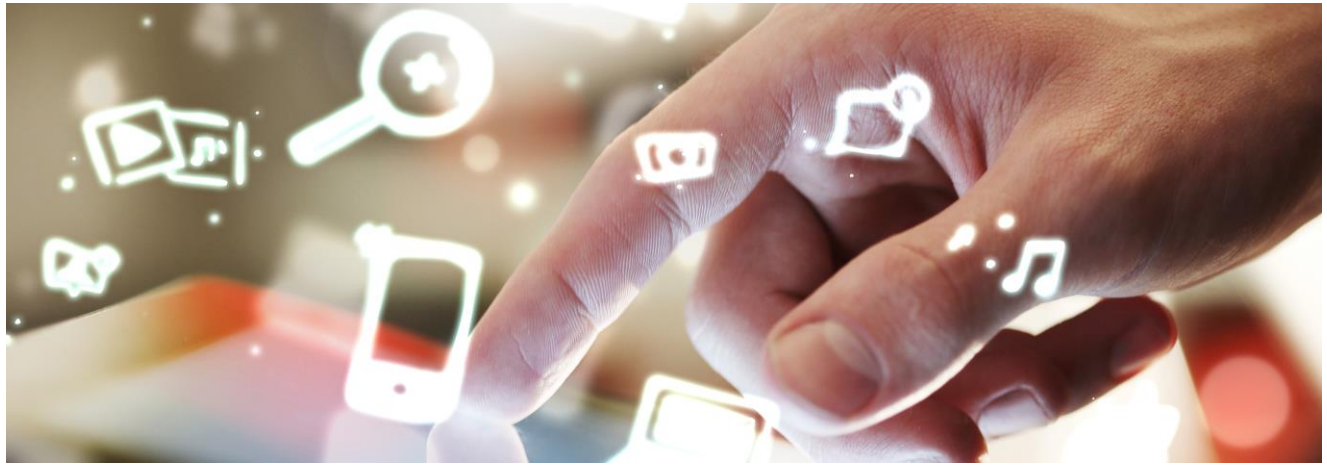
Yleisradion rahoitusta olennaisempaa on Yleisradion tehtävän tarkempi määrittely.

Hyvin olennaista on myös Yleisradion valvonnan saattaminen yhtiöstä ja poliitikoista riippumattomaksi.

medialiitto

Yleisradion tulisi olla nykyistä selvästi avoimempi ja julkaista laajemmin tietoja kuluistaan.

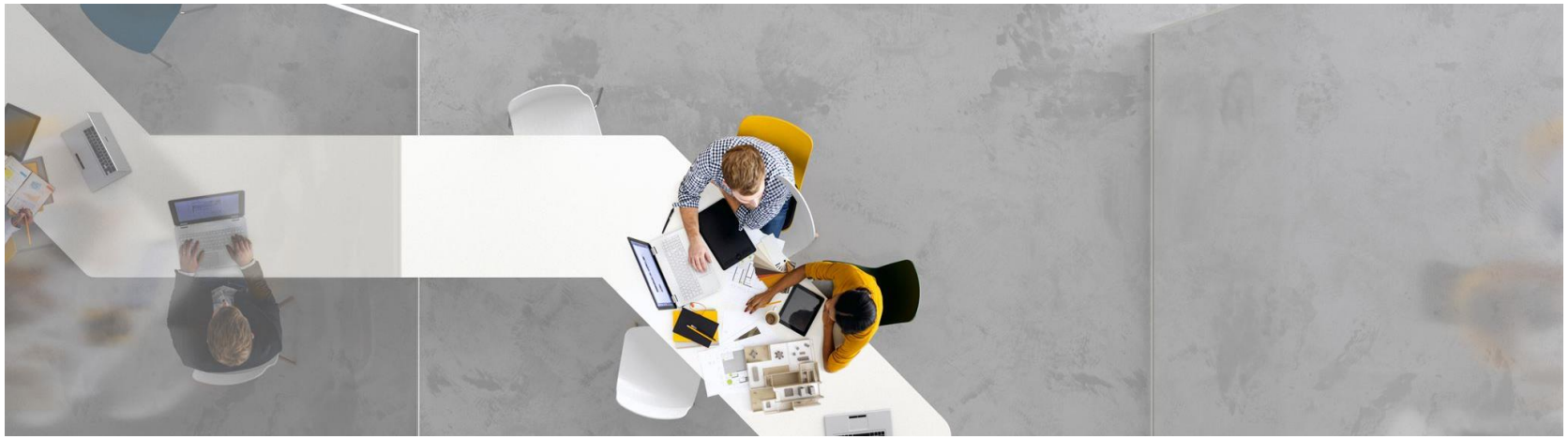
medialiitto

Yleisradion avoimuutta tulisi aidosti edistää

- Parlamentaarisen työryhmän mietinnössä 12.9.2024 ehdotetut toimenpiteet Yleisradion avoimuuden lisäämiseksi ovat riittämättömiä varmistamaan, että yhtiön avoimuus ja tietojen julkaiseminen toteutuvat Yleisradiossa myös käytännössä tehokkaasti.
- Yleisradion toimintaa valvovan tahon on **pystyttävä valvomaan analyyttisesti Yleisradion toimintaa ja kuluja** ilman, että Yleisradion johto pystyy suodattamaan valvojan saamaa tietoa.
- Yleisradio-lain yksityiskohtaisissa perusteluissa tulisi kuvata tarkoin tiedot, jotka Yleisradion tulisi julkaista.
- Tietoja Yleisradion eri kulu- ja korvaustyypeistä voidaan julkaista Medialiiton näkemyksen yksityiskohtaisestikin Yleisradion journalistien käyttämien lähteiden tai anonyymin ilmaisun suojaa taikka liikesalaisuuksia vaarantamatta.

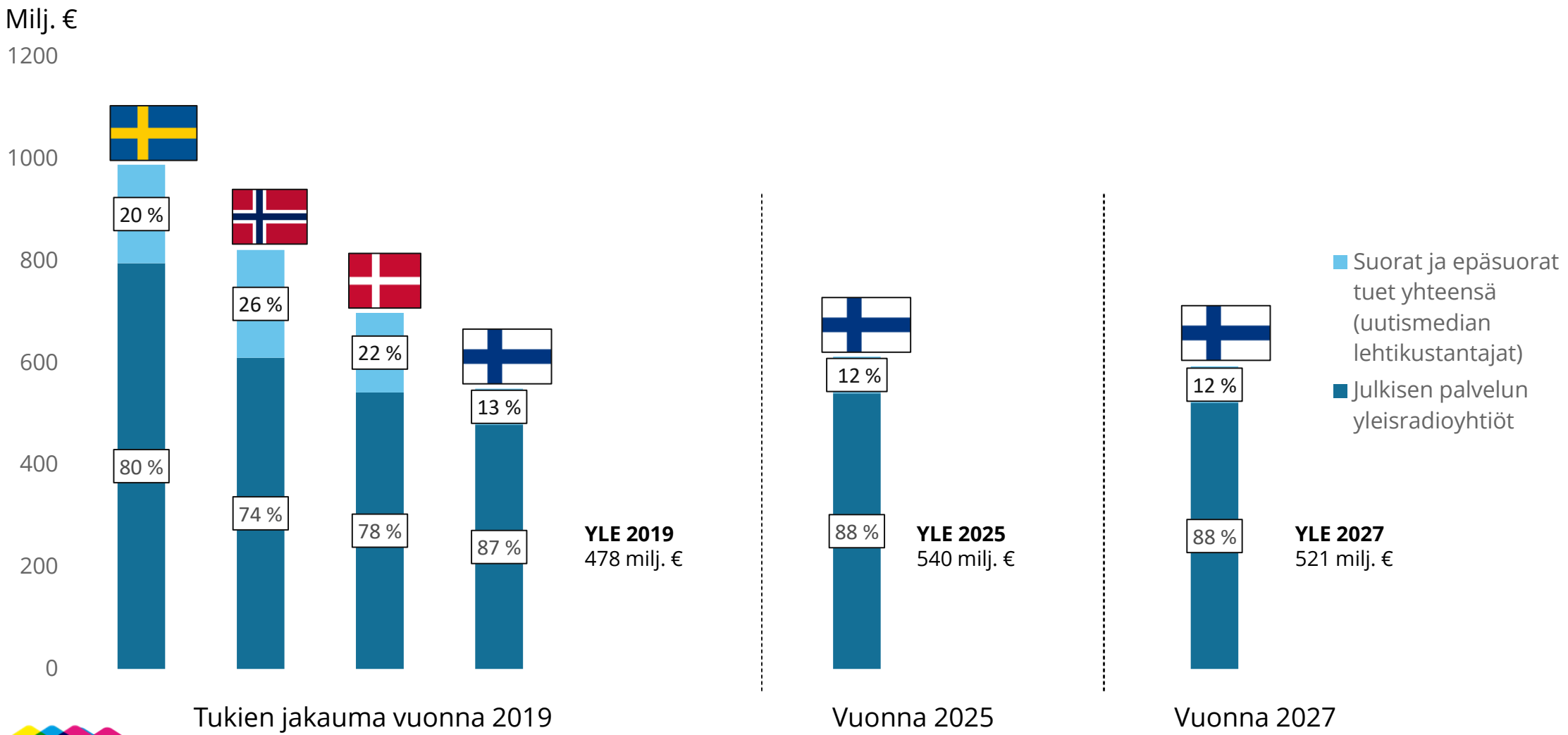
Median tukeminen Suomessa on käytännössä valitettavasti vain Yleisradion tukemista.

Suomen perustuslaki tai eurooppalainen medianvapausasetus eivät pakota kasvattamaan Yleisradion rahoitusta.

medialiitto

Median tuet keskittyvät Suomessa Yleisradiolle

medialiitto

Liikenne- ja viestintävaliokunta KAA
7/2024 vp. (c) Medialiitto

20.3.2025

Lähde: Nordicom, Tilastokeskus, Statista,
LVM 2022:9 Mediatuen vaikuttavuuden ennakkoarviointi,
VM: Yhdistelmä ajantasaisesta talousarviosta ja Uutismedian liitto

Suomen perustuslaki ja eurooppalainen medianvapausasetus velvoittavat Suomea harjoittamaan mediapolitiikkaa, joka edistää myös yksityisesti omistettujen tiedotusvälineiden elinvoimaa.

medialiitto

Suomen perustuslaki - 22 § Perusoikeuksien turvaaminen

- Julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.
- 12 § Sananvapaus ja julkisuus

Eurooppalainen medianvapausasetus –

3 artikla Mediapalvelujen vastaanottajien oikeudet

- Jäsenvaltioiden on kunnioitettava mediapalvelujen vastaanottajien oikeutta päästä moniarvoiseen toimituksellisesti riippumattomaan mediasisältöön ja varmistettava, että tämän asetuksen mukaiset puite-edellytykset ovat olemassa kyseisen oikeuden turvaamiseksi, jotta edistetään vapaata ja demokraattista keskustelua.

Lainsäätäjä voi halutessaan tukea toimillaan yksityisesti omistettua mediaa - ohessa esimerkkejä toimenpiteitä varten:

Suomi

- Rahapelilainsäädännön uudistaminen hallituksen esityksen mukaisesti niin, että rahapelimainonnan vapauttaminen avaa mahdollisuuden uusiin mainostuottoihin media-alalle;
- Arvonlisäverolain muuttaminen EU:n arvonlisäverodirektiivin mahdollistamalla tavalla siten, että digitaalisiin ja painettuihin sanomalehtiin, aikakauslehtiin ja kirjoihin sovelletaan nykyisen 10 ja 14 prosentin verokannan sijaan **nollaverokantaa**; ja
- Yksityisen tiedonvälityksen tukemiseksi valtion suora, pysyvämpi Euroopan komissiolle notifioitava mediatuki. Tämä pysyvämpi tukimalli tulisi valmistella mahdollisimman kattavaksi, tasapuoliseksi ja kilpailua vääristämättömäksi. Olennaista on tukea kansalaisille ja yhteiskunnalle tärkeän mediasisällön tuottamista vaikuttamatta siihen, millaisella yhtiörakenteella sitä kustannetaan.

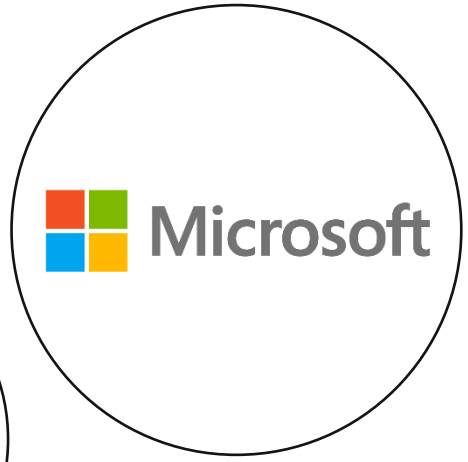
EU

- Rohkaistaan EU:n jäsenmaita vahvistamaan media- ja informaatiolukutaitoa ja otetaan lehdistön ja muun median elinvoimaisuuden turvaaminen aktiivisesti huomioon Euroopan komission Democracy Shield -hankkeen toimenpiteissä;
- Vahvistetaan Euroopan strategista autonomiaa ja tasapuolisempaa kilpailuasetelmaa parantamalla mediayhtiöiden ja muiden oikeudenhaltijoiden neuvotteluasemaa suhteessa suuriin teknologia- ja tekoäly-yhtiöihin. Säädetään suurille teknologiayhtiöille pakollinen neuvotteluvelvoite ja varmistetaan eurooppalaisille mediayhtiöille korvaukset niiden suojattujen sisältöjen kaupallisesta hyödyntämisestä; ja
- Tunnustetaan tiedotusvälineiden erityinen rooli demokraattisessa yhteiskunnassa harkittaessa uutta EU-sääntelyä digitaaliseen mainontaan ja evästeiden käyttöön.

Globaaleilla teknojäteillä markkinaylivalta

1924 mrd. €

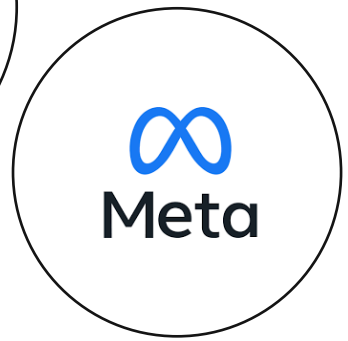
2650 mrd. €

2942 mrd. €

1861 mrd. €

1412 mrd. €

360 mrd. €

**89,2 mrd. €

Yritysten markkina-arvot 17.03.2025
**Suomen valtion talousarvio 2025

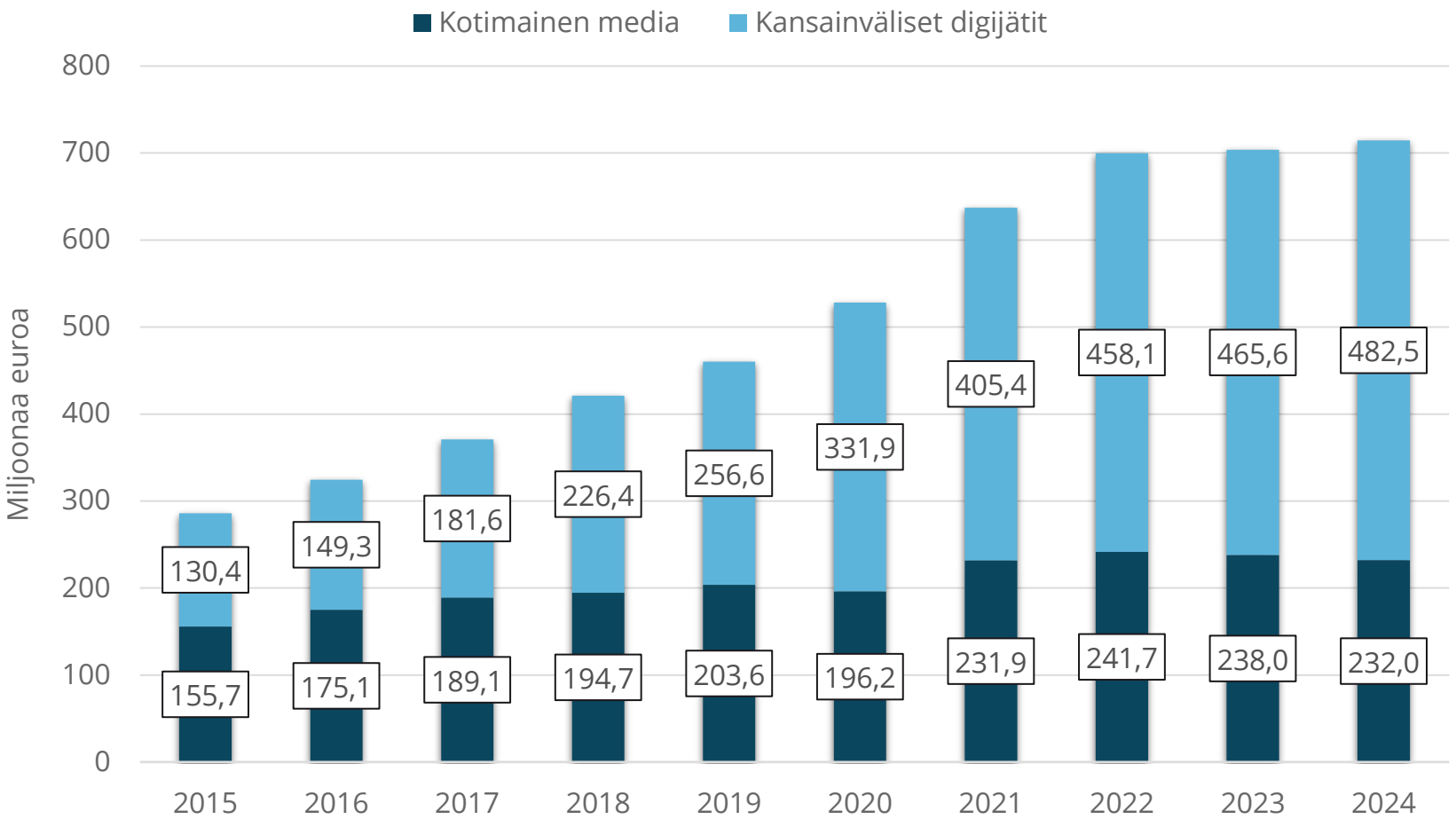
- Suomalaiset pörssilistatut mediayritykset*: 2,6 mrd. €
  - elisa 7,7 mrd. €
  - Telia 12,8 mrd. €

medialiitto

20.3.2025

Lähde: Kauppalehti, Yahoo Finance. *Alma Media, Sanoma, Rebl Group, Ilkka ja Keskisuomalainen

Digijätit söivät verkkomainonnasta kaksi kolmasosaa vuonna 2024

- Kansainväliset digijätit* haukkasivat **68 %** Suomessa verkkomainontaan käytetyistä mainospanostuksista vuonna 2024. Se on yli prosenttiyksikön enemmän kuin edellisenä vuonna.
- Kaikista mainospanostuksista digijätit haukkasivat **37 %**.
- Vuonna 2024 mainonta sosiaalisessa mediassa kasvoi 4,2 % ja hakusanamainonta 3,1 % edellisvuoteen verrattuna.
- Kotimaisen median verkkomainontapotti sen sijaan laski vajaan 3 % edellisvuodesta.

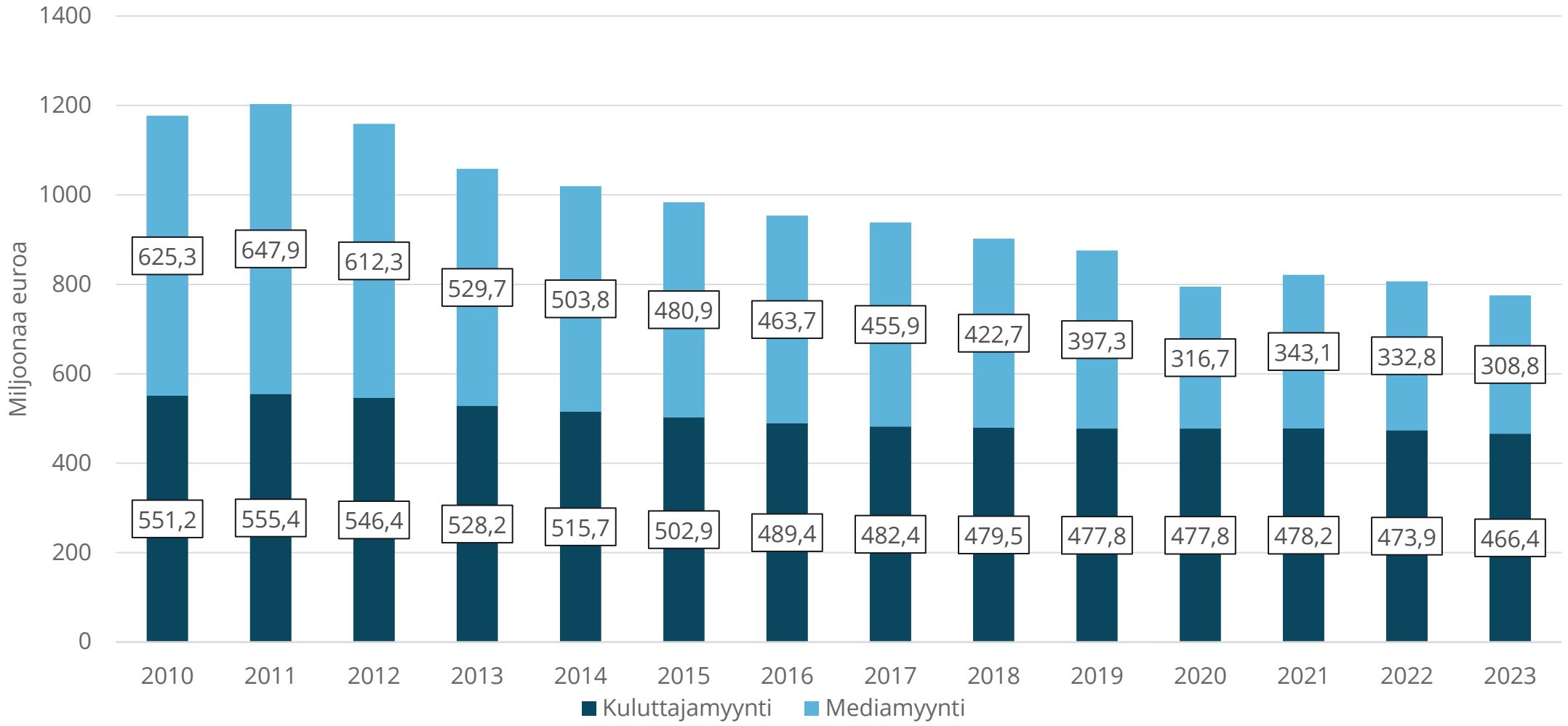
*Meta, Google, Tiktok, Twitter, LinkedIn, Snapchat ja Bing

medialiitto

Lähde: Medialiitto, Kantar, IAB-Finland

20.3.2025

Uutismedian tulot ovat pienentyneet selvästi

20.3.2025

medialiitto

Lähde: Medialiitto, Kantar, IAB-Finland

Yleisradion vastaavien toimittajien vapaat julkaisupäätökset ja riippumattomuus poliittisesta tai muusta ulkopuolisesta painostuksesta on turvattava.

medialiitto

Itsenäinen ja ulkopuolisesta painostuksesta riippumaton uutistiedonvälitys on turvattava

- Yleisradion toimitusten vapaat julkaisupäätökset **kaikissa olosuhteissa ja kaikista uutisaiheista** tulee varmistaa.
- Yleisradion toimitusten tulisi voida tehdä **rohkeaa uutis-, ajankohtais- ja tutkivaa journalismia** ja julkaista yhteiskunnallisen keskustelun sekä kansalaisten tiedonsaannin kannalta merkityksellisiä tietoja **ilman poliittista, viranomaisten, yhtiön johdon tai muuta toimituksen ulkopuolista painostusta**.
- Vaativissa tutkivan journalismin ja poikkeuksellisten olojen aiheissa, kuten esimerkiksi poliitikkojen ja muiden yhteiskunnassa valtaa käyttävien henkilöiden yksityiselämän väärinkäytökset tai turvallisuuden kysymykset, on periaatteessa aina olemassa riski siitä, että uutisointi johtaa väitteisiin lainsäädännön rikkomisesta sekä esitutkinta-, syyteharkinta- ja tuomioistuinprosesseihin. Tällaiset prosessit eivät saa johtaa toimitusten ulkopuoliseen painostukseen.